

MOBILIZIRATI PAMET

Južnovietnamska vlada je naznanila, da bo zahtevala od Američanov, naj se umaknejo iz dežele, če bo Severni Vietnam umaknil svoje čete iz Južnega Vietnama in če bo razpuščena takomenovana Fronta nacionalne osvoboditve, to je Vietkong. Tako je rečeno v proglasu južnovietnamske vlade, ki ga je oddajal radio Saigon za dvanajsto obletnico podpisa ženevskih pogodb, s katerimi je bil napravljen konec vojni v Indokini. Proglas zahteva tudi upoštevanje takomenovanega duha ženevskih pogodb, tako da bo lahko južnovietnamsko ljudstvo svobodno odločilo o svoji bodočnosti v skladu z demokratskimi načeli. Severnovietnamska vlada pa je te dni naravnost dejansko zaloputnila vrata za vsaka mirovna pogajanja, ko je ponovno in žaljivo zavrnila vsak poskus posredovanja po kakih tretji državi. Dnevnik severnovietnamskih oboroženih sil je namreč označil vse tiste, ki kažejo kako pobudo v tem smislu, za »peščico satelitov in podreptikov Združenih držav«. Slovesno tudi prisega, da se bo vietnamsko ljudstvo »do konca« borilo proti napadalcem.

NEODGOVORNE GROZNJE

Tudi glasilo severnovietnamske komunistične partije »Nhan Dan« trdi, da se je na stotisoče mladih Severnovietnamcev odzvalo Hošiminhovemu pozivu in se prijavljajo v vojsko, pripravljeni, da odidejo na fronto in se poženejo proti sovražnikom. List pristavlja, da mora biti Vietnam neodvisen in združen in da so severnovietnamske sile vedno močnejše in vedno bolj mogočne, ter pripravljene, da branijo Severni Vietnam in osvobodijo Južnega.

Ameriški vladni strokovnjaki so mnenja, da je severnovietnamska vlada odredila delno mobilizacijo zaradi notranjih težav, ki se večajo v skladu z ameriškim letalskim pritiskom in postajajo vse hujše. V tem položaju pa je nevarnost v tem, da bi hanojska vlada res izvršila tisto, s čimer zdaj vsak dan grozi, namreč da bo postavila ameriške letalce pred sodišče kot vojne zločince in jih dala usmrtiti. V takem primeru bi moglo uiti stopnjevanje vojne vsakemu nadzorstvu, kot je posvarila washingtonska vlada. In nikakega dvoma ne more biti, da bo to svojo grožnjo tudi uresničila in da so v teku vse priprave, da bo lahko zadala povračilni udarec pri prici.

Ni znano, kak bo tak udarec. Da pa bo strašen, lahko sklepamo po razburjenju in zgražanju, ki ga je vzbudilo v Združenih državah ravnanje Severnokorejcev z ujetimi ameriški piloti, katere vodijo oblečene kot pustne šeme po ulicah, obdane z vojaki z nastavljenimi bajoneti, jih žalijo in sploh ravnaajo z njimi kot z najhujšimi zločinci. Severnokorejski vladi pa bi mo-

ralo biti jasno, da so to samo vojaki, ki so izvrševali svojo dolžnost, in da bo s takim postopanjem razdražila proti sebi tudi tisti del ameriške javnosti, ki se je doslej odločno zavzemal za čimvečjo umerjenost Združenih držav nasproti Severnemu Vietnamu ali celo za umik ameriških sil iz Južnega Vietnama. Čisto logično je, da bo ameriško javno mnenje, pa naj si bo tudi politično razdeljeno, v takih primerih bolj na strani poniževanih ameriških letalcev in njihovih prizadetih družin kakor na strani južnoazijskega diktatorja Ho Si Minha in njegovih generalov, ki ne poznajo mere.

NI VEČ PAMETNIH MERIL

In v tem je pravzaprav ves stržen te vojne v Vietnamu: da so se izgubila vsa merila za to, kaj je pametno in kaj nesmiselno. Tudi če brez nadaljnje diskusije pritrdimo mnenju, da so se Združene države po nepotrebnem spravile v Vietnamu v tak položaj, v kakršnem so, in da niso imele tam kaj iskati, pa vendarle ni mogoče pritrditi načinu, kako reagira na to Severnovietnamski režim. Vse bolj imamo vtis, kakor da gre pri Ho Si Minhu in njegovi vodilni skupini za nekake avtomate, ki so absolutno nedovzetni za vsako čustvo razen za bes in za vsako razumsko razpravljanje.

Bilo je že nešteto poskusov posredovanja za mir v Vietnamu. Posredovati so skušale že najrazličnejše afriške, azijske in ameriške države vseh treh svetovnih taborov, da ne omenjamo nevtralnih držav, in vendar so naleteli vsi ti poskusi v Hanoju na gluha ušesa, prav tako kakor direktne ameriške ponudbe za mirovna pogajanja. Ni si mogoče misliti, da niti eno tako posredovanje ni nudilo vsaj delne možnosti za to, da bi sedli predstavniki obeh strank za zeleno mizo in se skušali sporazumeti. Možno je, da bi se pogajanja razbila in da bi šla vojna naprej. Toda potem bi svet vsaj vedel, kdo je kriv, da so se razbila, in vedno bi jih bilo mogoče spet nadaljevati.

Očitno pa je, da vlada v Hanoju sploh noče pogajanj, ampak da je popolnoma obvladana od fiksne ideje, da mora zmagati in da bo zmagala v boju z najmočnejšo vojaško silo sveta.

SVET V ROKAH PSIHOPTOV

Skrivnost Ho Si Minhove trme je najbrž ravno v tem pošastnem uživanju nad lastno važnostjo in veličino: Ves svet naj gleda, kako se upiramo ameriški sili, pred katero pokleka ves svet razen nas, celo Sovjetska zveza (kot trdi kitajska propaganda)! Nas pa le ne more in nas nikoli ne bo mogla premagati! In če nas ne more premagati, bomo mi zmagali! Vse je le vprašanje časa! To je morda tisto, kar gre

po glavi Ho Si Minhu in samo s tega stališča je razumljivo pisanje severnovietnamskega tiska, ki smo ga omenili. Vsekakor za trmoglavost hanojske vlade ni več nika-ke druge logične in razumljive razlage.

Če bi šlo za tako trmoglavost v lokalni vojni med dvema azijskima državama, bi to končno ne bilo tako važno za svet, njeni žrtvi bi bila pač samo tista dva naroda. Toda v tem primeru lahko pahne Ho Si Minhova trma v nesrečo ves svet. In v kakšno nesrečo — v tretjo svetovno vojno in v atomsko uničenje. Združene države so nedvomno odločne odgovoriti na prvo usmrtilitev ameriških ujetnikov v Severnem Vietnamu z ognjem in mečem. Ho Si Minh se hudo moti, če dvomi o tem in se vdaja misli, da se Združene države iz vojaških razlogov boje razširiti vojno. V Ameriki so krogi, ki naravnost hlepijo po taki razširitvi vojne. Ti krogi so na glasu kot najbolj reakcionarni. In ali ni več kot čudno, da se želje teh krogov tako izredno krijejo s hotenjem Ho Si Minha in njegovih in da gredo oboji prezirljivo mimo interesov vsega ostalega človeštva, ki ne želi drugega kakor da bi lahko v miru živelo in si služilo svoj vsakdanji kruh?

MOBILIZIRATI BI BILO TREBA PAMET

Če se kak prenapetež v gostilni spusti v pretep s kopico policajev, četudi ve, da bo potegnil kratko, ga odpeljejo najprej na zdravniški pregled, ali ni morda pijan ali blazen. Pameten človek pa tudi v primeru, da ga po nedolžnem aretirajo, počaka, da lahko na policiji ali pred sodnikom dokaže svojo nedolžnost. Ho Si Minh in njegovi so podobni takim prenapetežem, ki se rajši pretepajo s policaji, v lastno škodo, kot v nekaki omami. Preošabni so, da bi za konferenčno mizo pojasnjevali svoje razloge in dokazovali, da imajo prav. Toda verjetno bi jim ne škodovalo, da bi se dali pregledati kakemu psihopatologu. Neki eksaltirani psihopat (to je ugotovila preiskava) je točno pred 52 leti sprožil s svojimi streli v Sarajevu prvo svetovno vojno. Pred 27 leti je drug psihopat sprožil drugo svetovno vojno. Pisal se je Hitler. Zdaj je nevarnost, da sproži tretji psihopat tretjo svetovno vojno. In to bi bila najbrž atomska vojna in najstrašnejša in najdaljša od vseh. Morda bi pomenila konec človeštva.

Človeštvu niso nevarni politični problemi, ampak to, da jih hočejo reševati psihopati. Položaj je preveč nevaren, da bi se psihopati poigrali z usodo sveta.

Edina rešitev je v tem, da mobilizirajo na obeh straneh tudi pamet in da se niti ameriški niti sovjetski državniki ne dajo sprovcirati od ljudi z bolno psihologijo, katerim se ne smili niti lasten narod, kaj šele vse ostalo človeštvo.

RADIO TRST A

• NEDELJA, 24. julija, ob: 8.30 Kmetijska oddaja; 9.00 Prenos sv. maše iz župne cerkve v Rojano; 10.15 Poslušali boste... Od nedelje do nedelje na našem valu; 11.15 Oddaja za najmlajše: S pravljico okrog sveta; (4) »Rdeči labod«. Napisal Dušan Pertot; 12.00 Nabožna glasba; 14.30 Sedem dni v svetu; 15.30 »Portret neke žene«, drama v enem dejanju, napisala Clotilde Masci, prevedel Martin Jevnikar. Igra RO., vodi Jože Peterlin; 17.00 Popoldanski ples; 20.30 Zborovske skladbe juljskih avtorjev: Iz ustvarjalnosti Karla Boštjančiča; 22.45 Antologija jazza.

• PONEDELJEK, 25. julija, ob: 11.45 Trije ansambli, tri dežele; 12.15 Počitniška srečanja; 13.30 Znanje melodije; 18.00 Ne vse, toda o vsem; 19.15 Iz ženskih tednikov in revij; 21.00 Peter Cornelius: »Bagdadske brivice«, komična opera v dveh dejanjih; 23.00 Mali bar: Igra Trio Billa Evansa.

• TOREK, 26. julija, ob: 11.45 Popevke treh rodov; 12.00 Iz slovenske folklorne - Lelja Rehar: »Nuono, povejte m' anuo praucuo«; 17.20 Glasba za vaš tranzistor; 19.15 Spoznavajmo naravo, napisala Mara Kalan; 19.30 Slovenske polke; 20.35 Italijanski ansambli lahke glasbe; 21.00 Gore v slovenski literaturi - France Avčič: »Monte Rosa Nordend«; 21.20 Iz niza javnih koncertov Radia Trst v sezoni 1965-66. Pianist Claudio Gherbitz; 21.50 Paberki iz diskoteke.

• SREDA, 27. julija, ob: 11.45 Glasbila in barve; 12.15 Turistični razgledi; 13.30 Glasba iz filmov in revij; 18.00 Ne vse, toda o vsem; 19.15 Sodobne bolezni - Gianfranco Garavaglia: (4) »O občutku tesnobe, ki lahko postane bolezen«; 20.35 Zvočne razglednice; 21.00 Simfonični koncert. Dirigira Bruno Maderna. Sodeluje pianistka Marcella Crucelli. V odmoru (približno ob 21.30) Iz pesniških gajev: Niko Grafenauer.

• CETRTEK, 28. julija, 1956, ob: 11.45 Trije glasovi, trije slogi; 12.00 Josip Jurčič: Deseti brat (8) »Martinkova izpoved«, priredba Martina Jevnikarja. Izvajajo dijaki slovenskih višjih srednjih šol v Trstu, oddajo vodi Jože Peterlin; 17.20 Glasba za vaš tranzistor; 18.30 Slavni solisti; 19.00 Zlata skrinjica. Otroške pesmi in skladbe. Napisala Deska Kraševac; 19.40 Zbori Furlanije-Juljske krajine; 21.00 »Pot do srca«. Veseloigra v enem dejanju, napisal August von Kotzebue, prevedel Jože Lipovec. Igra RO., vodi Jože Peterlin.

• PETEK, 29. julija, ob: 11.45 Orkestri lahke glasbe; 12.15 Zena in dom, pripravila Jadviga Taljat; 13.30 Glasbeno potovanje; 18.00 Ne vse, toda o vsem; 18.30 Slovenski solisti. Sopranistka Ileana Bratuș-Kacjan, pri klavirju Silva Hrašovec; 19.15 Umetnostne galerije v Italiji; 21.00 Koncert operne glasbe; 22.00 Sindikati v moderni državi - Pietro Rescigno: (4) »Nastanek sindikalizma: sodelovanje in boj«.

• SOBOTA, 30. julija, ob: 11.45 Vokalni ansambli; 12.15 Zivalstvo Jadranskega morja - Tone Penko: »Zivali s hišico«; 15.30 Zbor Glasbene Matice iz Clevelanda, vodi Valentina Fillingier; 16.0 Volan. Oddaja za avtomobiliste; 16.20 Danilo Lovrečič: »Številka 88«, delo nagrajeno na natečaju RAI Italijanske Radiotelevizije 1965 za izvirne slovenske novele; 19.15 Počitniška srečanja; 21.00 Josip Jurčič: »Deseti brat« (9) »Kvasa zapro, Piškvav izgine«.

TEDENSKI KOLEDARČEK

- 24. julija, nedelja: Kristina, Ina
- 25. julija, ponedeljek: Jakob, Radoslav
- 26. julija, torek: Ana, Nuša
- 27. julija, sredo: Natalija, Dušan
- 28. julija, četrtek: Zmago, Viktor
- 29. julija, petek: Marta, Marina
- 30. julija, sobota: Krilan, Julita

Izdajatelj: »Novi list« d. z o. z. • Glavni urednik: Engelbert Besednjak • Odgovorni urednik: Drago Legiša • Tiska tiskarna »Graphis« — Trst, ulica Sv. Frančiška 20 — telefon 29-477

Zamenjava funkcionarjev v Jugoslaviji

Po četrtem plenumu ZKJ, na katerem so razkrinkali nezakonito vlogo, ki si jo je prisvojilo vodstvo Uprave državne varnosti in zlasti njena voditelja Ranković in Stefanović, so se ljudje bali, da bo ostalo pri tem, da bosta samo ta dva izgubila svoje funkcije. Javnost pa so pomirili nekateri odločni ukrepi čiščenja. Tako so npr. odstavili ravnatelja Varnostne službe v Beogradu, Slobodana Glumaca, in njegovega podravnatelja Slobodana Jovičića. Nadomestila sta ju Milisav Djurić in Milan Zečević. Djurić je član Centralnega komiteja Zveze komunistov Srbije. To dokazuje, da hoče partija v resnici prevzeti nadzorstvo nad delovanjem UDBe, kot je bilo rečeno na plenumu, in da bo postavljena pod politično nadzorstvo ter ne bo več prepuščena samovolji posameznikov.

V soboto sta bila odstavljena tudi ministri za notranje zadeve republike Srbije, Životije Savić, in njegov pomočnik Dragošlav Novaković. Nadomestila sta ju Slavko Zečević in Stefan Puvalić. Prvi je bil doslej predsednik občinske skupščine okraja Kragujevac, drugi pa tajnik volivne komisije v SZDLJ.

V srbski republiški skupščini pa so najvišji predstavniki te republike, zlasti Dragi Stemenković, izjavili, da je aparat varnostne službe prevelik in da je njegova obsežnost v primeri s potrebami jugoslovanske demokratične družbe predstavljala

vedno potencialno nevarnost. Zato bo treba izboljšati osebje, hkrati pa številčno zmanjšati varnostni aparat.

Pričakovati je, da bodo sledile čistke tudi v posameznih jugoslovanskih republikah. Kot znano, je napravil dolgoletni voditelj UDBe v Sloveniji, Vladimir Kadunc 7. t. m. samomor, katerega motivi pa niso znani. Morda je bil kriv samo živčni zlom zaradi izčrpanosti in bolezni, čemur se je pridružila še duševna kriza. Tisti, ki so imeli opravka z njim, so ga označili za lojalnega človeka, ki je rad napravil uslugo, če je mogel, zato jih je njegova smrt presenetila.

Zadnje spremembe so pustile javnost v Jugoslaviji sorazmerno hladno. Komentirajo jih le v intelektualnih krogih. Kaže tudi, da je določen zahodni tisk močno pretiraval možne reakcije v Srbiji, nasedajoč posameznim »informatorjem«, ki so morda želeli vzdramiti v Srbiji zaradi padca obeh visokih funkcionarjev, ki sta Srba, kako nacionalistično zamero in razdraženost. To pa se jim ni posrečilo. Zdi se, da je tudi v Srbiji javnost čisto dobro razumela, da pri vsej stvari niti najmanj ne gre za kako zmanjševanje vloge te ali one narodnosti v Jugoslaviji, ampak samo za uveljavljanje zakonitosti in reda tudi na tistih sektorjih, ki so se doslej spretno izmikali taki kontroli in reformam, ali pa so jih pri reformah »pozabili«.

Čudna ameriška družba

Ameriška družba je ekonomsko nedvomno najrazvitejša na svetu in to se odraža tudi na mnogih drugih, tudi duhovnih področjih ameriškega življenja, npr. v literaturi, sociologiji in znanosti, pa tudi v športu itd. Po drugi strani pa se kažejo v ameriški družbi naravnost nerazumljivi pojavi primitivnosti in socialna nasprotstva ter izbruhi kriminalnosti, dozdevno brez vzroka. Za evropsko psiho so skoraj nepojmljivi.

Eden teh pojavov je ameriški rasizem. V družbi, ki živi na splošno v blaginji, kot si jo lahko celo v Evropi predstavljamo šele po letu 2000, živi več kot desetina prebivalstva — črnici — v revščini. Natrpani so v pravih getih. Celotno ameriško časopisje samo uporablja ta izraz. In javnost na splošno je brezbrizna tako do getov kot do očitnih izbruhov rasizma. Lahko se celo reče, da je ameriška družba kot celota še izrazito rasistična, četudi ta rasizem nima povsod nasilnih oblik. Zato pa je ta prezir tembolj žgoč in boleč za črnice. Tako ni čudno, da je ponovno prišlo do eksplozije črnega besa, tokrat v Chicagu in v Clevelandu.

BASUTOLAND BO POSTAL NEODVISEN

Afriška dežela Basutoland, ki jo sedaj opravlja Velika Britanija, bo postala 4. oktobra letos neodvisna država in se bo preimenovala v Lesotho.

Država Lesotho bo ostala tudi še za naprej v Britanskem Commonwealthu. Basutoland meri 30.344 kvadratnih kilometrov in ima okrog 700 tisoč prebivalcev. Od vseh strani je obdan od ozemlja Južnoafriške unije.

To so nevarni simptomi, simptom, da ameriška družba nekje v svojem bistvu ni zdrava. Tak simptom bolezni družbe je tudi dozdevno popolnoma spontana kriminalnost, kot se je razodela te dni v Chicagu, kjer je mornar Robert Speck hladnokrvno nekaj ur trpinčil in umoril osem deklet skupaj.

Vse to je dokaz, da ekonomska blaginja sama po sebi ne dela ljudi boljše, ampak le še potencira njihova zločinska nagnenja in brezbriznost do zla, če ni moralnih zavov. Na tem tudi taki tehnični uspehi, kot je najnovejši polet vesoljske kabine »Gemini 10«, nič ne spremenijo.

OBETA SE DAVČNA REFORMA

Minister za finance Preti je obljubil, da bo možno uvesti leta 1970 nov davčni sistem v Italiji. Potrebno bi bilo odpraviti vse manjše davčne rubrike in osredotočiti pobiranje davkov na osnovi glavnih dohodkov. Glavne neposredne davke naj bi nadomestili z enim samim osebnim davkom, po vzgledu britanskega »davka na dohodek«. Kot je izjavil minister Preti, bi radi pri tem opravili tudi sedanjo dvojnost v obliki državnih in občinskih davkov.

Minister je tudi povedal, da je število tistih, ki se izmikajo davkom, mnogo manjše, kot se misli, in da so tisti, ki menijo, da v Italiji ni možno uvesti moderne davčne reforme, prehudi pesimisti.

Minister Preti misli, da bo preteklo še vse leto 1967, preden bo zakon odobren, leta 1968 pa bodo lahko sprejeli odloke o njegovem izvajanju. Tako bo leta 1970 že možno uvesti nov davčni sistem.

Prva politična zmaga za Wales

V Walesu, v eni izmed štirih nacionalno različnih dežel, ki sestavljajo Veliko Britanijo (Anglija, Škotska, Wales in Severna Irska) so obhajali v petek preteklega tedna velik dan. Proslavljali so izvolitev Plaid Cymru, v britanski parlament. Po ulicah mesta Liangadog je vozila z oglušujočim in slovesnim hrupanjem kolona avtomobilov, okrašenih z waleškimi narodnimi zastavami, v prvem avtomobilu pa je sedel novoizvoljeni poslanec Mr. Gwynfor Evans. Z drugih avtomobilov so viseli lepaki z njegovo sliko. To je bila ura zmagoslavja in zadoščenja za waleške avtonomiste. Stranka Plaid Cymru se namreč poteguje za avtonomije waleškega naroda.

PRVI NARODNI POSLANEC WALESA

Pri nadomestnih volitvah v okrožju Carmarthenshire je kandidat waleške narodne stranke porazil laburističnega kandidata tega okrožja. Walečani se morajo namreč boriti z istim problemom kakor naša manjšina v Italiji: kako pridobiti ljudi, da bi se politično samostojno organizirali, kajti velike, vsebritanske stranke, kot je laburistična, so gluhe za avtonomistične težnje waleškega naroda. S to zmago pa so dobili Waležani svojega prvega, na nacionalnem programu izvoljenega poslanca v britanskem parlamentu, v katerem sedi sicer že 36 poslancev iz Walesa, toda vsi so bili izvoljeni na liberalni, laburistični ali konservativni listi in zastopajo predvsem koristi teh strank, ne pa koristi waleškega naroda kot celote. Zato so si waleški domoljubi ustanovili lastno narodno stranko, ki nosi tudi keltsko ime. Ta naj bi zastopala resnično narodne interese. In razum-

ljivo je zdaj njihovo veselje, ko je dosegla prvo veliko volivno zmago. Laburističnega kandidata je porazil njen predstavnik Evans s 16.179 glasovi proti 13.743. Liberalci so dobili 8.650, konservativci pa 2.934 glasov.

Stranka Plaid Cymru hoče politično in gospodarsko avtonomijo za Wales, ki je močno industrijski, a se čuti gospodarsko izkoriščen, politično pa ogrožen od angleškega centralizma in od zapostavljanja waleškega jezika, ki je ponižan tudi v Walesu v jezik manjšine. Zdaj ga domoljubi z največjim naporom ohranjajo in varujejo pred poplavo angleščine, ki se vsiljuje od vsepovsod.

Znano je, kako trdovratno so Angleži odrekli avtonomijo in nato neodvisnost Irce, ki so sorodni Waležanom. Stoletja so jih krvavo preganjali in ob uporih množično pobijali, ali dopuščali, da so umirali od lakote, tako da je irski narod danes po številu le še senca tistega, kar bi lahko bil. Irska je bila nekdanj prav tako gosto naseljena kot Anglija in bi morala šteti danes vsaj 8-10 milijonov prebivalcev, ima pa jih komaj četrtino tega. Skoraj uničili so tudi irski jezik. Kljub vsemu trpljenju in preganjanju, kateremu so se Irce množično odtegovali tudi z izseljevanjem v Ameriko, pa je Irska danes neodvisna, razen Severne Irske, ki je povečini protestantska, kar je služilo Angležem za izgovor, da niso dopustili njene združitve z neodvisno Irsko.

Waležanom je bilo prihranjeno toliko trpljenje in preganjanje, kakor so ga bili deležni Irce, vendar pa tudi njihova zgodovina ni bila lahka.

NEPRIJETNO PRESENEČENJE ZA ANGLEŽE

Angleže, ki sicer niso več isti kot v Cromwellovih časih, a se jih le še drži nekaj, je dejstvo, da bodo dobili v parlamentu v Londonu prvega waleškega narodnega poslanca, neprijetno presenetilo. Osrednji angleški listi prinašajo o tem grenko-ironične komentarje, v katerih skušajo prikazati stvari tako, kakor da že dose-danjih 36 poslancev iz Walesa dovolj varuje koristi waleškega ljudstva. Seveda se delajo pri tem nekoliko preveč preproste, kakor da so lokalne ekonomske koristi že isto kot nacionalne koristi. Iz teh komentarjev pa je tudi jasno razvidno, da jim je neprijetno, da bi se Waležani prebudili in uveljavili kot narod in dobili avtonomijo. Ostati bi morali folklorno ljudstvo, gola etnija brez nacionalne zavesti in nacionalne avtonomije. Svoj jezik sicer naj le govore, toda doma. Za javnost in zlasti za parlament je angleščina. Značilen je v tem pogledu precej hinavski komentar londonskega »Timesa«, ki pravi med drugim, da so nekateri aspekti waleškega nacionalizma sicer dobrodošli (kot n. pr. odločenost ohraniti waleški jezik), drugi, ki se kažejo v »ozki« narodno-vzgojni politiki, pa ne. »Mr. Evans ima zdaj priložnost, da bo predložil svojo stvar direktno parlamentu. Toda odkril bo, da bo moral storiti to v angleščini, kar je simbolična nujnost, ki se je morajo držati tudi galsko (keltsko) govoreči,« zaključuje »Times« rahlo grozeče svoj komentar.

V resnici pa predstavlja zmaga waleškega kandidata razveseljiv dokaz, da se prebujajo nacionalna zavest celo tam, kjer se je zdelo, da je že zamrla. In to je tudi dokaz življenjske sile narodne ideje. Zmage malih narodov so tudi zmage svobode.

1 Pokristjanjenje Slovencev N. II.

PRED POKRISTJANJENJEM

Kakor hitro se začnemo ukvarjati z zgodovinskim poglavjem o pokristjanjenju slovenskega naroda, naletimo na celo vrsto zanimivih zgodovinskih problemov in ugank, ki so s tem povezani. Prvi tak problem je sam izvor Slovencev in nastanek njihove države.

O tem se je sicer že veliko pisalo, vendar pa se lahko reče, da premalo resno, preveč površno ali pod vplivom raznih političnih teorij. Največkrat se je dogajalo, da so slovenski zgodovinarji v preteklosti povzemali teorije in trditve tujih, zlasti nemških, ali pa hrvatskih in srbskih kolegov, ne da bi jih kritično pretresli. Tako so trdili in pisali marsikaj, kar danes ne vzdrži več kritičnega pretresa. Tako so npr. teorijo, da so Slovenci na današnjem slovenskem ozemlju avtohtoni, zgodovinarji že pred desetletji zavr-gli in jo celo osmešili, vendar pa so jezikoslovne študije zadnji čas pokazale, da le ni tako smešno, kakor se je zdelo. Jezikoslovci namreč lahko odlično pomagajo zgodovinarjem, ker utemeljijo določene hipoteze, ali pa dokaže njihovo nevzdržnost. Take opore pa je do novejšega časa slovenskemu zgodovinarstvu primanjkovalo. Šele v novem času so se nekateri jezikoslovci lotili tudi tega področja, predvsem France Bezlaj, ki opravlja na tem področju neprecenljivo delo. Ta je v eni zadnjih števil revije »Jezik in slo-
stvo« nakazal rezultat svojih študij, da se

je neka slovenska oziroma slovanska veja naselila na današnjem slovenskem ozemlju že dolgo pred drugimi. To dokazujejo usel-dine v slovenščini. On in drugi so prišli tudi do rezultata, da izredna razdeljenost slovenščine na dialekte — saj jih ima več in bolj izrazitih kakor npr. ruščina — ni le posledica velike geografske razčlenjenosti slovenskega narodnostnega prostora, ampak tudi posledica zelo različnih plemen, ki so se priselila v današnji slovenski prostor.

Medtem ko so še pred nekaj desetletji trdili — pod vplivom ilirskih in jugoslovanskih teorij — kot nekaj samoobsebi umevnega, da so se Slovenci naselili na svojem današnjem ozemlju z jugovzhoda in ob dolinah slovenskih rek navzgor, obenem z balkanskimi Slovani, bi si tega noben resen slovenski zgodovinar danes ne upal več trditi. Jezikovne značilnosti slovenščine dokazujejo, da je prispel najmočnejši tok slovenskih naseljencev s severa oziroma s severovzhoda. Prekmurska govornica je močno sorodna slovaški in koroški, gorenjska, severnoštajerska in celo primorska narečja v Soški dolini, pa tudi v Beneški Sloveniji imajo mnogo takega, kar dokazuje, da so bila nekdanj zelo sorodna takojmenovanim severnoslovanskim, češkim in slovaškim narečjem. Tudi imena nekaterih slovenskih plemen, o katerih nam poročajo zgodovinski viri, npr. Dudlebov na Štajerskem, dokazujejo, da so prišli s severovzhoda, kjer tudi najdemo to

ime. To plemen je živelo približno tam, kjer je danes Prlekija, in ni izključeno, da je prleško narečje še nek ostanek prvotnega duplebskega narečja.

Da smo Slovenci v bližnjem sorodstvu s svojimi slovanskimi sosedi na severu, dokazuje tudi dejstvo, da imamo enako narodno ime kot Slovaki. Ti tudi imenujejo svojo domovino Slovensko, nas pa »Slovence«. Pa tudi nešteto drugih stvari, od krajevnih in rečnih ter osebnih imen do narečja, dokazuje, da smo si Slovenci in Slovaki najbližji sorodniki med Slovani. To tudi ni čudno, saj smo bili prvotno povezani tudi teritorialno, v panonski nižini, dokler se vmes ni zaril najprej obrski, nato pa madžarski klin. Lahko bi se celo reklo, da smo bili v davni etnično eno ljudstvo in zelo verjetno je, da se je večina slovenskih naseljencev preselila v Karantanijo in v današnje slovenske pokrajine prav iz današnje Slovaške in Moravske in to najbrž ne v enem samem valu, kakor so se selili npr. Langobardi, Goti ali Obri, ampak v več ali celo v mnogih naseljitvenih valih, verjetno po posameznih plemenih ali še v manjših enotah, nekako tako, kakor so beli naseljenci v karavanah poseljevali v prvi polovici preteklega stoletja ameriški Zahod. Samo s tem si je mogoče razlagati tako isto narodno ime za Slovence in Slovake kot tudi dejstvo, da se je knez Pribina brez težav pomaknil iz Slovaške k Slovincem in si ustanovil novo, tokrat slovensko kneževino v Panoniji. Najbrž sam še ni imel občutka, da je prišel k

(Nadaljevanje na 8. strani)

Tržaškega

Dolinčani branijo svojo zemljo

Številni posestniki iz Doline, katerih zemljišča spadajo v tako zvano 3. skupino in ki jim je Pristaniška ustanova že dostavila razlastitveni dekret ali so na tem, da ga prejmejo, so se v petek, 15. julija zvečer zbrali na sestanku, ki ga je sklical »Odbor za pomoč razlaščenecem«, in po obširni razpravi ponovno ugotovili, da Pristaniška ustanova razlašča njihova zemljišča, ne da bi znala povedati, kdaj in kakšne tovarne bodo zrasle na njih. Očitno je, da ji gre samo za to, da bi si po nizkih cenah, kakršne ponuja, vnaprej rezervirala zemljišča, katerih vrednost zaradi že obsežnih razlastitev raste iz dneva v dan.

RESOLUCIJA

Prizadeti lastniki zato odločno zavračajo takšno špekuliranje veleindustrijskih krogov preko E.P.I.T.-a na račun njihove težko pridobljene, rodovitne in v vse namene pripravne zemlje. Proti temu se mislijo poslužiti vseh zakonitih sredstev za obrambo svoje lastnine in koristi. Predvsem zahtevajo, da se jim vrne na tak neupravičljiv način vzeta zemlja odnosno naj se jim izplača tržna vrednost zemljišč.

Zavedajoč se pomena težavnega boja, ki ga vodijo za ohranitev domače zemlje, in v prepričanju, da toimačijo želje vseh razlaščenec, pozivajo še vse ostale prizadete,

naj ne pristanejo na vsiljene cene. Pozivajo tudi vse, ki so v tem boju na njihovi strani in strokovne ter politične organizacije, naj jih odločno podprejo in pomagajo, da se že enkrat neha s takimi špekulacijami na račun njihove zemlje, katere nihče ne ponuja naprodaj, temveč jim jo proti njihovi volji in v neznane namene odvzema.

ZAHVALA VSEM PO TABORU ZAMEJSKE MLADINE

Organizacijski odbor za mladinski tabor se vsem, ki so nam materialno pomagali, da smo mogli uspešno pripraviti tabor, iskreno zahvaljuje.

Zahvaljuje se vsem, ki so sodelovali v seminarjih in vsem, ki so na osrednji prireditvi nastopili.

Iskrena hvala vsem, ki so pomagali pri organizaciji tabora, vsem, ki so z dobro besedo in nasvetom pripomogli do lepega uspeha tega srečanja.

Lepo zahvaljeni vsi, ki so spremljali tabor: simpatijo ali se udeležili prireditev ali so mladino počastili na sprejemu, ki smo ga pripravili v pozdrav Korošcev in Goričanov. Vsem najlepša hvala!

MARINO KOKOROVEC
predsednik organizacijskega odbora

Nadaljuje se stavka kamnarjev

Že od 11. t. m. traja v Nabrežini stavka kamnarjev in danes še nič ne kaže, da bi se spor mogel tako ali drugače poravnati. V pričakovanju, da se obnovi vsedrjavna delovna pogodba, delavci zahtevajo, naj pride do pogajanj z delodajalci v krajevnem merilu in naj jim ti priznajo določene izboljšave. Industriji pa trmasto odklanjajo vsak razgovor s sindikalnimi pred-

strankama. Ker pa njegovo prizadevanje ni bilo uspešno, je o zadevi obvestil tako pokrajinski urad za delo kot deželno odborništvo za delo in se zavzel, da bi na tej ravni prišlo do razgovorov in pogajanj med delavci in delodajalci.

MATURA NA TRGOVSKI AKADEMIJI

V sredo so bili objavljeni izidi usposobljenostnih izpitov na trgovski akademiji v Trstu. Izpite je polagalo skupno 41 kandidatov. V poletnem roku je izdelalo 12 dijakov, 18 jih ima popravne izpite, 11 pa je bilo odklonjenih. Izdelali so: Vida Benčina, Sonja Kralj, Ljuba Černe, Silvana Čač, Boris Kuret, Stanislav Flego, Marija Lisjak, Marina Merlak, Desi Prašelj, Majda Premru, Alojzija Štrajn in Silvestra Sulič.

Te dni so se zaključili maturitetni izpiti tudi na klasični in realni gimnaziji. O izidih bomo pisali prihodnjič. Že danes pa vsem dijakom, ki so z uspehom položili matura, iskreno čestitamo in jim želimo še mnogo nadaljnjih uspehov v življenju.

ZAHVALA

Družina pokojnega

ŽELJKA GRŽINIČA

se iskreno zahvaljuje prijateljem in znancem, ki so sočustvovali z njo v teh žalostnih dneh.

† ŽELJKO GRŽINIČ

Pred kratkim je v Trstu iznenada umrl znani gospodarstvenik Željko Gržinič. Pokojnik, ki mu je bilo 60 let, je bil istrski rojak, a se je že v mladih letih preselil v Trst in je kamlu zavzel vidno mesto v tržaškem gospodarskem življenju. Od njene ustanovitve je bil član upravnega odbora Tržaške kreditne banke in se tudi živo zanimal za usodo naše manjšine. Mnoge slovenske organizacije so z njegovo prezgodnjo smrtjo zgubile velikega podpornika.

Naj plemenitemu rojaku sveti večna luč. Vdovi in sorodnikom izrekamo ob hudi izgubi globoko občuteno sožalje.

AVTOCESTA VIDEM-TRBIZ

Minister Mancini je na vprašanje tržaškega poslanca Belcija zagotovil, da bodo gradnjo avtomobilske ceste Videm-Trbiž vključili v gospodarsko petletko. Cesta je važna za povezavo s Srednje-vzhodno Evropo.

Beneška Slovenija

Cedad:

NOVE CESTE — NEURJE

Videmska pokrajinska uprava je vključila sedemnajst cest v petletni turistični načrt. V petletki 1966 do 1970 bodo popravljene in asfaltirane s pomočjo prispevkov deželne uprave. V te ceste so vključene mnoge v Nadiškem okrožju, ki povezujejo tudi slovenske vasi in imajo pomen za turistični promet.

Na seznamu je pet in pol kilometra dolga cesta v Kras; stroški so preračunani na 22 milijonov lir. Potem cesta v Matajur za 15 milijonov lir; za enako vsoto tudi cesta v Cepletišče. Za popravilo ceste v Podrskje znaša proračun 60 milijonov lir. V proračunski načrt so postavljene še ceste v Lander (za 20 milijonov), v Podklap (90 milijonov), v Trbij (120 milijonov), v Prosnid (110 milijonov), v Črni vrh (75 milijonov), v Mašere (30 milijonov).

Kot vidimo, je načrt precej na široko zasnovan in smemo upati, da ga bosta dežela in pokrajina tudi izpeljali.

Nevihte in deževje s točo je povzročilo prejšnji teden precej škode v Nadiški dolini in okrog Čedada. Toča je močno prizadela pridelke na levem bregu reke. V Hlasti in v Jagnjedu so kmetje kar obupani. V Spetru je nevihta prekinila električni tok. V potokih in hudournikih je voda kar drla, spodkopavala bregove in povzročala zemeljske usade ob poteh. Blato in nesek sta celo v Čedadu prekrila nekaj cest. Dežuje pa še vedno. Letošnje poletje se najbrž ne bomo pritoževali čez sušo.

Sent Lenart:

VPRAŠANJE PITNE VODE

Po mnogih beneško-slovenskih vaseh je še vedno pereče vprašanje pitne vode. Po navadi slišimo pritožbe o dobrih in slabih cestah. Na vodo se pa spomnimo zlasti v poletnih mesecih, ko je začne primanjkovati, ker ni vodovodnih napeljav ali pa so nepopolne in v slabem stanju.

V šentlenartski občini je na slabem z vodo zlasti vas Jagnjed. Tam manjka poseben zbirnik za pitno vodo. Vaščani zagemajo vodo kjerkoli, zato je nevarno, da se z nezdruvo pitno vodo zastrupijo, posebno v vročih poletnih mesecih.

IZ OBCINSKEGA SVETA

Na predzadnji seji je občinski svet odobril stroške za ureditev nekaterih mestnih ulic. Prekrili jih bodo z zgornjo bitumin-sko plastjo. Poleg drugih bodo prišle v poštev za ta dela tudi ulice v severnem mestnem delu okrog Svetega Antona. in sicer ulice Favetti, Croce, Caccano, Formica, Corsica, ul. sv. Antona in Balilla. Stroški so preračunani na 23 milijonov in pol lir.

Na ponedeljkovi seji pa je odbor razpravljal tudi o poobčinjenju mestnih avtobusov; vprašanje, ki se vleče že mesece in mesece.

Občinski svetovavci so pa sklicani k seji v petek zvečer.

MESTNA STATISTIKA

Goriška občina je izdala zadnji statistični vestnik v lepi novi tiskarski obliki. Vsebina, namreč objektivni podatki, pa ni preveč razveseljiva, vsaj kolikor se tiče gibanja prebivalstva in nakupnih cen.

Število prebivalcev na Goriškem se v

- Kanalška dolina

Nekaj podobnega se je pripetilo pred časom v sosedni bistrški dolini. V Drejanu, ki spada pod tavorjansko občino, so morali prepeljati v bolnišnico kar osem ljudi. Pili so sicer vodo iz vodovodnih cevi, a zgrabili so jih hudi črevesni krči in so nevarno obboleli. Pozneje so dognali, da je voda onesnažena, ker so vodovodne cevi pokvarjene. Občina jih je za silo popravila, toda voda je še vedno slaba in ji morajo ljudje dodajati klora, da jo pred uporabo razkužijo.

Na splošno se opaža, da priteka slaba pitna voda v vse zaselke, ki ležijo ob robu, kjer se hriboviti svet prevesi v nižino. Tak pojav ugotavljamo tudi v drugi sosedni dolini ob reki Idrijci, zlasti v okolici Ibane. Tam pa manjka celo vodovodna napeljava. Najprej bo potrebna električna napeljava za dviganje pitne vode iz struge do zbiralnika in odtod bo treba zgraditi mrežo cevi za vse okoliške vasi.

Vprašanje preskrbe z dobro pitno vodo za spodnje beneško-slovenske vasi je torej še neurejeno. Naloga deželnega odbora je, da se resno pozanima in uredi tudi to potrebo, ki je za zdravje naših krajev eden prvih problemov.

Neme:

NAŠ PATRIARH

Že od nekdanj je znano, da živi po vseh vzhodnega goratega okraja videmske pokrajine precej ljudi, ki dočakajo prav častljivo starost. Kaj pripomore, da živijo nekateri ljudje v naših krajih do tako visoke starosti? Predobra in obilna hrana najbrž ne. Pravijo, da je vzrok dober zrak, katerega je pri nas kljub slabim občinskim proračunom, hvala Bogu še vedno obilo.

Morda je poleg rednega dela tudi ta pripomoček, da je naš sosed Jakob Ceschia izpolnil pred nekaj tedni nič manj kot 103. leto. Gotovo ni samo najstarejši naš občan, ampak tudi najstarejši mož vseh naših vasi, če ne vse dežele. Stari Jakob pa še vedno zadovoljen hodi okrog hiše in pomaga pri lažjih hišnih delih. Zanima se tudi za vse, kar se godi okrog njega. Bog ga še živi!

povojnih letih skoro nič ne giblje navzgor. Od leta 1964 do lani se je dvignilo število prebivalcev goriške pokrajine komaj za 300 enot; vsa pokrajina ima komaj 140.000 ljudi. Mesto samo je štel ob koncu lanskega leta 43.774 ljudi; seveda s priključenimi okoliškimi vasi. Skoro nepremično število prebivalcev je v zvezi s slabimi gospodarskimi izgledi mesta in pokrajine.

Prebivalstvo po statistiki skoraj pada, cene življenjskim potrebščinam pa lezejo vedno navzgor. Če vzamemo kot osnovo leto 1961 z indeksom 100, so cene narastle do konca letošnjega februarja na 127,9 enot. Zadnje mesece so se malenkostno ustalile.

V statistiki beremo tudi, da se razteza mestna občina preko 4050 hektarov površja. Gorica se tudi po pravici imenuje »zeleno mesto«. Ima namreč nad 63 tisoč kvadratnih metrov javnih vrtov in približno 12 kilometrov obcestnih drevoredov. Ves ta lepi pridevek zelenega mesta pa ne bo Gorici dosti pomagal, ker bo brez gospodarske pomoči prej shirala kot njeno zelenje.

USPEHI PRI MATURI

Prejšnji teden so končali usposobljenostne izpite tudi kandidati slovenskega učiteljskega izpisa iz Gorice, ki hodijo že več let k maturam v Trst.

Izpitov se je udeležilo osem maturantk iz Gorice. Od teh sta dve z uspehom napravili izpit in sicer Nevenka Bric in Zmaga Carrara. Štiri dijakinje imajo v septembru popravljalne izpite, dve sta pa zavrnjeni.

PRIJAZEN OBISK PRI OTROKIH

Prejšnji petek so doživeli bolniki, posebno bolni otročki, v zdravilišču pri svetem Justu na Korzu izredno prijazen in nenavaden obisk.

Zjutraj pri zgodnji maši, ko so bili zbrani v cerkvi, je kar na lepem priskakljaj skozi odprta cerkvena vrata mlad srnjček. Nekaj časa se je plaho oziral po cerkvi, nato je smuknil skozi stranski vhod na dvorišče, kjer so ga prijeli in odvedli v ograjen prostor.

Nekaj ur je bil v pravo veselje bolnim otrokom, ki so prijazni živalici donášali vse mogoče dobrote. Proti poldnevu pa so prišli lovski pazniki, ki so v veliko žalost otrok odvedli srnjčka proti Sabotinu, kjer so ga spustili na svobodo.

Plešivo:

NAGRAJEN VINOGRADNIK

Vina z naših briških gričev so zopet zaslovela po zaslugi in prizadevanju nekaterih naših vinogradnikov, ki so obenem tudi spretni kletarji; kajti prvo brez drugega ne da dobrega vina.

Med te se vsako leto z uspehom uvršča naš briški rojak Gradimir Gradnik. Svoj žlahtni lanski pridelek je razstavil tudi na zadnji medpokrajinski vinski razstavi v Pramaggiore. Pri tej gospodarski prireditvi, ki je edina te vrste priznana od kmetijskega ministristva v Rimu, tekmujejo najboljši proizvajalci vina Treh Benečij. Ta vinska razstava prihaja že v državni okvir. Zato je tembolj razveseljivo in za nas pomembno, da se naša vina tako odlikujejo.

Naš rojak Gradnik je bil priznan kot najboljši pridelovalec briških vinskih vrst.

12 Goriške

Podeljeno mu je bilo tudi najvišje odlikovanje »Oscar« za tokaj, merlot in kabernet. Za njim se je uvrstilo med odlikovance vinogradniško podjetje Attems iz Ločnika, ki je prejelo zlato medaljo. Ta odlikovanja pomenijo, da so briška vina prva med vsemi iz vzhodnih pokrajin države. Če bodo naši vinogradniki znali upeljati enotne vrste briških vin, bo moglo briško vinogradništvo zopet postati eden glavnih virov dohodkov briškega kmeta, kot je že bilo v nekdanjih časih. Treba je samo iti s časom naprej, kot pravijo, izbirati vrste in pravilno kletariti, kot zna naš nagrajenec.

Doberdob:

NE BO NIČ?

Zadeva z velikanskim podjetjem za proizvodnjo jedrske sile, s protosincrotronom, v Doberdobu, je baje zopet na visokem morju. Naše kraško podzemlje je bilo skoraj z gotovostjo izbrano v ta namen. — Popolnoma vprašanje zase je pa seveda, koliko bi to velikansko podjetje koristilo ali škodilo naši narodni skupnosti.

Zdaj se pa slišijo novi glasovi, in sicer, da se je mednarodna družba CERN za proizvodnjo jedrske energije v miroljubne namene odločila, da bo izbrala prostor za to ogromno podjetje nekje v Angliji. Deželna svetovavca Ginaldi iz Tržiča in Cocianni iz Gorice sta v zvezi s protosincrotronom poslala na deželni odbor vprašanje, kaj misli ukreniti, da bo podjetje za proizvodnjo jedrske energije res prišlo v Doberdob in se bo s tem dvignila gospodarska raven goriške pokrajine.

Števerjan:

O LETINI IN LJUDEH

Ko se vreme spreminja, se naš človek z upom in strahom ozira v nebo. Sliši se, kako so nevihte in toča prizadejale vinograde v nižini in tudi severno od naših gričev.

V števerjanski okolici pa letina še vedno dovolj dobro kaže. Sadje je kar precej vrglo in je okusno, ker je imelo dosti sonca. Breskve imajo tudi še dovolj ugodno ceno. Zaradi krme se tudi ni kaj pritoževati. Upamo tudi na dobro trgatve. Na tleh se ne opaža dosti peronospore, pač pa se že pojavlja tu pa tam malo plesni.

Kljub še kar dobrim izgledom pa mladina še vedno zapušča rodno grudo. Po statističnih podatkih za lansko leto je padlo število prebivalstva za 19 oseb. Danes šteje števerjanska občina 860 prebivalcev. Število občanov počasi, a stalno pada. Po drugih slovenskih vaseh na Goriškem je nekoliko boljše, ker imajo blizu kaka industrijska podjetja, kjer se mladina zaposli in ostane doma. S smotrnim izboljšanjem vinogradništva in sadjarstva bi se pač moglo tudi našim Brdam pomagati, da bi imeli domačini dovolj dohodkov iz posestev.

SOLSKO OBVESTILO

Ravnateljstvo nižje srednje šole s slovenskim učnim jezikom v Gorici sporoča, da se vrši vpisovanje v I. razred te šole do 25. julija. Natančnejša obvestila se dobijo v tajništvo šole.

Poudarjamo, da je obisk enotne srednje šole obvezen za vse učence in učenke, ki prihajajo iz zadnjega razreda osnovne šole in še niso dopolnili štirinajstega leta starosti.

IZ KULTURNEGA ŽIVLJENJA

Šesta številka „MLADIKE“

Pred nedavnim je izšla nova, šesta številka »Mladike«. Na uvodnem mestu prinaša članek Jožeta Peterlina z naslovom »V zarje Vidove«. Članek je namenjen v pozdrav koroški, goriški in drugi zamejski slovenski mladini, ki se je zbrala v soboto in nedeljo na Slovenski tabor v Trstu in na Repentabru. V članku je rečeno med drugim: »Te dni smo povezani z vso slovensko mladino, tudi tisto, ki živi v slovenskih mestih in vaseh pod Triglavom ali živi v izseljenstvu v Ameriki, Avstraliji in Kanadi, ali po evropskih mestih. Občudujemo vero mladih bratov, ki so v ostrini stisk našli pravilno pot Odrešenja in so že začrtali svoje naloge v duhu vatikanskega koncila, ki s tako veliko ljubeznijo vabi mladino na delo. Gotovo bomo našli skupno pot.«

Naslednji članek govori o tem tretjem taboru slovenske katoliške mladine v zamejstvu. Hkrati so predstavljene skupine, ki so sodelovale na njem.

Jože Peterlin je napisal tudi spominski članek o nedavno umrlem profesorju in pesniku Milanu Bekarju — Bršljanskem.

Maks Sah nadaljuje svojo »Zgodovino slovenskega šolstva« na Tržaškem. Ponatisnjen je članek iz ljubljanskega verskega lista »Družina«: »Fantje iščejo Kristusa«. V rubriki »Duhovni problemi slovenstva« piše Jože Jamnik o pojmovanju avtoritete v katoliškem smislu, zlasti v luči drugega vatikanskega koncila. Zdi se pa, da je članek po svoji vsebini tak, da bi spadal kam drugam, morda na uvodno mesto, ker ima že bolj malo skupnega s specifičnim naslovom rubrike. Članki v njej naj bi zato bolj specifično obravnavali slovensko tematiko. Saša Rudolf pa je objavil članek o politiku Jeanu Monnetu.

Glavni delež leposlovja v tej številki je prispeval Lev Detela in sicer surrealistične vizije pod naslovom »Potovanja«, ki so izredno močne in duhovite, plastične in barvite. To je ena izmed najboljših stvari, ki jih je Lev Detela doslej napisal. Prispeval je tudi nekak intervju s samim seboj pod naslovom »Razgovor s samim seboj«. Drugo novelo je prispeval Karlo Volk. Ta ima naslov: »Upor reči«. Končala se bo prihodnjič.

Ludi ta novela jen napisana v abstraktnem ključu.

V tej številki »MLADIKE« najdemo tudi polemichen odgovor na neki članek v reviji »Zaliv«. Odgovor ima naslov »Borci za kulturo«. Objavljen je tudi krajša recenzija revije »Zaliv«.

V rubriki »Kaj pravite vi?« obravnava Lojze Škerl vprašanje nove župnije na Opčinah in sploh vprašanje narodnostno enotnih župnij v našem mestu. Razpravlja tudi o razporoki, o indeksu prepovedanih knjig in o šolskih knjigah.

Na koncu najdemo razne kulturne rubrike, pisma, rubriko za dobro voljo in članek o moralnih dolžnostih avtomobilskega voznika pod naslovom »Ko se vozite v teh poletnih dneh«.

Revija je bogato ilustrirana.

Moderen švedski dramatik

Za enega najboljših sodobnih dramatikov velja Bengt. V. Wall. Zdaj, za njegovo petdesetletnico, je izdala švedska založba Tidens knjigo, ki vsebuje štiri nove njegove drame. Knjiga ima naslov »Dramatik«. Kritiki zelo hvalijo vse štiri drame, ki jo sestavljajo, zlasti zaradi njihove modernosti in igravske napetosti. Ugaja jim zlasti igra z naslovom »Zgodba o sedmih, ki jih niso mogli obesiti«. Zgodba se dogaja v neimenovani deželi in izmišljenem kraju, ki pa bi lahko ležal v kakšni totalitarni državi, kjer ne veljajo zakoni, ampak samovolja tistih, ki so na oblasti. Zgodi se pa, da po milem in prijetnem poletju, v katerem sploh ni nihče zbolel in umrl, nastopi prav tako prijetna in mila zima. Spet so vsi zdravi. Toda namesto da bi se ljudje tega veselili, so mnogi zaradi tega v hudih skrbih, zlasti grobarji in cerkovniki. Bliža se Božič, oni pa so brez vsakega zasluga, ker ni pogrebov. Edino njihovo upanje je mestni sodnik. Ta ima v ječi sedem nepridipravov, razvratnežev, katere vse obsodi na smrt z obešenjem, da bi dal tako zasluga grobarjem in vsem drugim, ki bi imeli opravka z

obešenjem in s pogrebi obešenecv. Grobarjem se obeta vesel Božič. Tedaj pa pade totalitarni režim, vzpostavljena je republika in iz zadeve z obešenjem ni nič. Zgodbo preveva grotesken humor. Prihodnjo sezono jo bo igralo Mestno gledališče stockholmsko in ji že zdaj obetajo izreden uspeh.

Druge tri drame v novi Wallovi knjigi so: »Komedijski pisatelj«, »Dvanajsterica«, ki je zajeta iz grozotnega dogajanja med vojno in spominja nekoliko na pošastno Eichmannovo kupčijo, ko je nameraval zamenjavati Jude za tovarne avtomobile, in »Igra o svetem človeku«, ki je zajeta iz srednjeveškega življenja, a cika tudi na moderne probleme.

Za tega švedskega dramatika se zlasti zanimajo na Finskem, v Nemčiji, Angliji in Romuniji.

Alberto Moravia o romanu

Pisatelj Alberto Moravia je dal pred kratkim intervju za pariški »Le Monde«. V njem je razpravljal o klasičnem romanu. Rekel je, da je klasični roman bolan in da je po njegovem mnenju najboljša terapija zanj v tem, da se sam zdravi. »V zgodbi, ki jo pripovedujem v svoji zadnji knjigi, je dejansko nosilec zgodbe roman sam,« je izjavil Moravia. »Ta zgodba v nastajanju, spreminja čustva njenega avtorja in ima posledice tudi na njegova dejanja. Tako se roman takorekoč izživlja medtem ko nastaja.«

Moraviev zadnji roman je izšel te dni v francoskem prevodu pod naslovom »L'attention«. Moravia je tudi omenil v svojem intervjuju, da je skušal v tem romanu prikazati romanopisca, kako se bori z lastno stvaritvijo, prost moralnih problemov. Njegovi problemi so namreč samo opisnega značaja. Romanopisec 19. stoletja je lahko bil nedolžen. Zdaj pa psihoanaliza, antropologija in sociologija učijo pisatelja, da mora vsaka fikcija odgovarjati globokemu dinamizmu oziroma dogajanju v njem. Romanopisec sam sebe opazuje v tem, ko si izmišlja zgodbo, in sam sebe tolmači, ker ve, da ga vsaka domišljija razkriva in vezuje.

»Po mojem mnenju prihaja torej kriza od te strani,« je rekel Moravia. »Tako imenovani novi roman se je skušal izogniti temu kompromisu med delom in pisateljem in doseči največjo abstraktnost. Jaz pa sem izbral nasprotno pot. Hotel bi, da bi bil roman fenomenološka študija reakcij med romanopiscem in stvarnostjo, ki ga obdaja.«

Alberto Moravia je zaključil svoj intervju s trditvijo, da lahko rodi ta prenovitev romana nova pomembna dela, glede na to, da je možno uporabiti to tehniko v vsakem primeru.

Vendar pa so ostali, kot znano, mnogi kritiki, še bolj pa bralci skeptični do te nove Moravieve romanopisne tehnike in njegov najnovejši roman nikakor ni imel takega odmeva v javnosti kot prejšnji, ker je v bistvu psihološko avtoseciranje avtorja dolgočasno.

Teško je pisati o Vzhodu

Pisatelj François Bondy je objavil pred kratkim esej pod naslovom »Kako pisati o Vzhodu«. Eseg so prevedli že v razne jezike. V njem opisuje François Bondy svoje izkušnje z intelektualci v komunističnih državah. Predvsem izraža svojo negotovost, čemu intelektualci govorijo resnico, kadar mu zaupno pripovedujejo kakšne stvari »Ali govorijo naši partnerji pri razgovorih v deželah polmraka, v državah, ki so razrahljane od različnih oblik liberalizacije, v bistvu pa vendarle totalitarne, zares tisto, kar mislijo? in če govorijo tako, koliko je tisto točno in tipično?« se sprašuje Bondy. Nevarna je predvsem iluzija, da človek po takem potovanju več ve, kakor v resnici ve.

Tudi pri intelektualcih, ki govorijo zelo kritično, je treba delati razločbe. V vseh teh državah so poloficielne osebnosti, ki pripovedujejo človeku najhujšobnejše anekdote in se skrajno kritično izražajo o pomanjkljivosti stih režima. S tem dajejo vtis svobodnega mnenja, ki pa ni nujno pravilen, in vzbujajo tako več zaupanja v one druge, usmerjene informacije, katere vrivajo v razgovor.

»V neki deželi poznam posebno priljudnega, gostoljubnega in prijetnega pisatelja, ki je nudil meni, obiskovalcu, toliko zanimivega in mi posvečal toliko časa, da sem šele mnogo časa pozneje opazil, kako sem pri tem zamudil najvažnejše nove centre duhovnega življenja in da nisem zvedel od njega niti enega samega imena tistih pomembnih

pisateljev, ki se izogibljujejo uradni pisateljskih klubov in so zaradi svojega neodvisnega zadržanja v stikih previdni,« piše Bondy. To pa je samo nekaj primerov, ki kažejo, kako je v ljudskih demokracijah težko zvedeti določeno mero resnice. Še čisto druge težave se pojavijo, kadar gre za to, da bi moral človek poročati o tistem, kar je zvedel... Isto poročilo o potovanju po neki državi so obsodile tamkajšnje oblasti kot zlohotno, neodvisni pisatelji iste države pa kot dokaz, da je obiskovalec nasel na uradni propagandi. In taka kritika z dveh različnih strani povrh niti ni dokaz za to, da je bilo poročilo v resnici v bistvu tudi točno!

JEVNIKARJEVA ŠTUDIJA O VERONIKI DESENIŠKI

Profesor Martin Jevnikar je izdal v knjigi italijansko napisano obširno študijo pod naslovom »Veronika Deseniška v slovenski literaturi«. Knjiga je izšla z letnico 1965 pri založbi Marsilio Editori v Padovi, natisnila pa jo je tiskarna Graphis, Stavar & Co. v Trstu. Knjiga je posvečena znanemu slavistu Arturu Croniu, profesorju slavistike na padovanski univerzi, kjer predava, ko znano, tudi profesor Martin Jevnikar o slovenskem jeziku in literaturi.

Knjiga ima 122 strani ter predstavlja pomembno slavistično delo v italijanščini. Hkrati je nov člen v povezovanju med slovensko in italijansko kulturo.

GOSPODARSTVO

Kmetijska strojna podjetja

Septembra 1965 je bil v Sieni sklenjen dogovor med nekim večjim posestnikom in nalašč za to ustanovljenim kmetijskim strojnem podjetjem za obdelovanje.

Po pogodbi mora posestnik pravočasno izročiti seme in gnojila ter dati na razpolago eno sobo za bivanje delavcev. Strojno podjetje poskrbi za izvršitev vseh del, kot so oranje, drobljenje grud in branjanje, gnojenje in setev, dvakratno gnojenje pod list (navrhno), žetev in mlačev, pobiranje in stiskanje slame, prevozi semena in gnojil ter namlačenega žita in slame, nakladanje in razkladanje ter spravitev vseh potrebščin in pridelkov skupno z vsemi težaškimi deli, poskrbi tudi za prehrano o-sobja. Za vsa ta opravila mora posestnik plačati strojnemu podjetju za vsak ha po 85.000 lir, med katerimi je 3.000 lir predvidenih za »morebitne druge stroške«. Hektarski donos je znašal 22 stotov.

Če bi pšenico prodali po 6.500 L stot, bi dobili 143.000 lir, za slamo okoli 20.000, skupaj 163.000 lir kosmatih dohodkov za lastnika in na ha. Stroški bi bili na en ha: Seme L. 12.600 (180 kg x 70), gnojila, davki in morebitne druge dajatve 85.000 lir.

Če odbijemo od dohodkov samo že določena dva stroška, dobimo razliko 65.400 lir (= 163.000 manj 97.600). Od razlike, to je od 65.400 lir, bi morali odbiti še gnojila, davke in morebitne druge dajatve. Za hektar pšenice bi rabili najmanj 10 stotov mešanega gnojila po 3.500 lir, kar

POSKUSI Z VRTNIMI JAGODAMI

Zavod za sadjarstvo v Rimu preizkuša 90 raznih sort — kultivarjev vrtnih jagod. Zbrane so vse najbolj znane evropske sorte, a v zadnjem času so se pridružile še neke sorte iz ZDA. Med temi so neke kalifornijske sorte s hektarskim donosom 500 do 600 stotov. Če vidiš tako sorto roditi, ne vidiš skoraj nobenega lista, marveč samo jagode.

Dohodek iz kmetijstva

V naslednji razpredelnici navajamo za 11 držav celotni letni narodni dohodek, nato dohodek samo iz kmetijskega in odstotek, ki ga predstavlja dohodek iz kmetijstva pri vsem dohodku. Dohodek je zračunan v milijardah ameriških dolarjev:

		% kmetij. na celotnem
Celotni kmetijski		
Belgija-Luks.	17.27	0.856
Francija	67.80	6.935
Zah. Nemčija	81.78	4.880
Italija	39.40	6.108
Holandska	12.99	1.147
skupaj SET	214.24	19.926
Anglija	73.27	2.723
Danska	6.96	0.980
Irska	1.92	0.423
Norveška	5.13	0.445
Švedska	13.70	0.671
ZDA	528.29	21.130

Kdor razume, kaj pomenijo te številke, lahko razbere marsikaj, npr. da so Zdru-

bi zneslo 35.000 lir. Če odbijemo te stroške od 65.400 lir, nam ostane še 30.400 lir, ki morajo kriti še davke, zavarovalnino proti toči in še drugo. Če prav vse upoštevamo, bo na podlagi danih številke za lastnika ostalo prav malo ali nič.

Kje je rešitev? V takih razmerah bi morali črtati vse davke, obdelava in gnojila pa bi morali znatno dvigniti hektarski donos.

Izgleda, da kmetijska strojna podjetja v danih pogojih nimajo bodočnosti v Italiji, vsaj za pridelovanje pšenice ne, zlasti ne v neravnih legah. Delujejo pa taka strojna podjetja v vinogradništvu, a samo za velike sklenjene vinograde.

Zavarujte zrnje v shrambah

Predno spravimo zrnje, pa naj bo to pšenica, koruza, fižol ali kakšno drugo zrnje, moramo najprej shrambo dobro razkužiti, nato pa razkužiti še spravljeno zrnje.

Shrambo razkužimo tako, da jo najprej dobro pometemo, operemo in sploh počistimo, nakar poskrbimo, da je dobro prezračena, in zato držimo okna par dni odprta.

Nato pripravimo škropivo, in sicer: v 100 litrih vode raztopimo 250 gr asporja, 100 gr. koloidalnega žvepla (ali ultrazolfo) in 100 gr Panam. S tem škropivom moramo skrbno poskropiti vso shrambo, posebno pa vse kote, ker v njih se skriva mrčes in tam je tudi leglo mnogih glivičnih bolezni.

S tem je shramba razkužena. Nato naj se posuši. V suho shrambo začnemo spravljati zrnje, recimo pšenico. Najprimernejše sredstvo za razkužitev zrnja je »fitogamma cereali«. Na 100 kg pšenice je predpisanih 50 gramov tega prahu, a je bolje dati nekaj več, za fižol, grah in koruzo ter debelejše zrnje dvakrat toliko, torej vsaj

NOVA SORTA PARADIZNIKA Z RUMENIM MESOM

Paradižniki z rumenim mesom niso nobena redkost. Kljub temu pa omenjamo novo odgojeno sorto P. M. 66, ki je bila odgojena l. 1960 in ki postaja vedno bolj priljubljena v bližini svojega nastanka, to je v deželi Marche. Vzgojil jo je nek brihten kmetovalec, torej praktičen človek, in jo je nato vedno bolj selekcioniral. Zunanjega oblika novega, rumenega paradižnika je popolnoma podobna sorti San Marzano, samo da je plod znatno večji, daljši in debelejši. Poleg tega ima nova sorta te odlične lastnosti: plod je zelo bogat na mesu in ima zelo gost sok. Pri kemični analizi so v primerjanju z odlično parmsko sorto ugotovili, da vsebuje nova rumena sorta znatno več pepela, mnogo več sladkorja in mnogo manj kisline.

Kdor se bi slučajno zanimal za to sorto, nja vpraša po P. M. 66, ki se imenuje tudi »lingotto d'oro«.

100 gramov na 100 kg. Če je zrnje že suho in je na debelem kupu, ali v vrečah ali v skrinjah, potem prah permesamo z zrnjem. Če pa se mora zrnje še sušiti, je najbolje, da poprašimo nekoliko po tleh ali po podu, natrosimo zrnje in povrhu zopet poprašimo s prahom »fitogamma cereali«, vedno v navedenih količinah na 100 kg.

Razkužilo med zrnjem pa deluje zanesljivo le kakšnih 6 mesecev, zato moramo razkužitev ponoviti.

LETOSNJI PRIDELEK BRESKEV V DRŽAVAH SET

Cenijo, da bo letošnji pridelek breskev v Italiji nekoliko večji od lanskega, to pa zaradi novih nasadov, ki postanejo letos donosni. Če ne bi bilo teh nasadov, bi bil pridelek manjši, ker so breskve v mnogih provincinah trpele od neurij.

V zadnjih 5 letih sta v Italiji znašala pridelek breskev in izvoz:

Leta	Pridelek v st.	Izvoz v st.
1961	10.160.000	2.363.162
1962	10.369.000	2.024.367
1963	12.670.000	2.499.433
1964	13.087.000	2.685.659
1965	12.998.000	2.247.097

Torej cenijo letošnji pridelek breskev v Italiji na nekaj nad 13 milijonov stotov. Po pokrajinah je najvišji pridelek v Emiliji-Romagni (Ferrara!) in ga cenijo na 5 milij. st. Po pridelku sledi Campania (Salerno, Napoli), kjer računajo na 2.6 milij. stotov. Na 3. mestu so Benečije s središčem proizvodnje v Veroni. Tja računajo tudi naše kraje.

Francija: Breskve so zaradi neugodnega vremena zelo trpele. Zato cenijo letošnji pridelek na 3.2 milij. stotov proti 4.6 milij. st. lanskega leta.

Zah. Nemčija: Zaradi neugodnega vremena bo znašal pridelek samo 200.000 do 240.000 stotov.

Belgija-Luksemburg: Velika škoda zaradi neurja in pridelek le 30.000 do 42.000 st. Nizozemska pridelala komaj 10.000 do 12.000 stotov breskev.

Iz tega sledi, da pridelajo vse ostale države SET komaj dobro četrtino toliko breskev kot Italija. Zato pa upajo italijanski izvozniki, da bodo letos izvozili več breskev kot druga leta.

Spomini iz prve svetovne vojne

■ ■ ■ 9 ■ ■ ■ BRUSILOVA OFENZIVA SPOMLADI 1916 ■ ■ ■ ■ ■ Inž. J. R. ■ ■ ■

A ta skoraj tragedija ni bila edina. Bližala se je tragedija za vse. Pomanjkanje vlage, žgoče bolečine v črevesju, ošibelost, skrajna duševna otopelost z istočasno močno živčno razdraženostjo, vse to trpljenje je povzročilo krvavo drisko. Najprej je to opazil eden in povedal, potem drugi in prav kmalu — čez pol dneva — jo je čutila nad polovico sotrpinov. Ves čas so hoteli čepeti na latrini. Najbrž so odgovorni za transport že kaj zavohali. Dejstvo je, da se je vlak ustavil na veliki postaji, odprli so vrata, a nismo smeli ven. A že čisti znak se nam je zdel odrešenje. Takoj sem skušal ugotoviti, kako se imenuje tista postaja, in ko sem prečital »Vinica«, sem se začudil temu imenu. Ali uspeva tu trta? Spomnil sem se, da je v Galiciji kmalu za Kolomejo naš maršbataljon bival nekaj dni v kraju »Vinogradi«.

Pred vsakim vagonom je stal oborožen vojak, ob vlaku pa so šli v treh, dva v uniformi in eden v civilu. Ko so prišli pred naš vagon, je oni v civilu vprašal »Wie viele krepierst?« (Koliko crknjenih?) Sotrpini so mi naročili, naj odgovorim jaz. Povedal sem — seveda nemški —, da ni nihče mrtve, da smo vsi bolni za rdečo grižo. Posebno sem prosil za vodo. Očividno me niso razumeli, ker civilist je rekel »Morgen Darnica alles gut« in trojica je hotela mimo. Takrat so ostali začeli kričati »voda, voda«. To so razumeli, se nekaj posvetovali in končno so dali navodilo, naj iz vsakega vagona po 8 ljudi pobere vse čutarice in naj gredo po vodo, a samo vagon za vagonom. Ker so se nosači napili že pri vodovodu, smo prineseno vodo razdelili in vsak od nas je dobil le pol čutarice. Eno čutarico smo odločili Pavletu za obkladke. Prepričani smo bili, da bomo dobili še kruh in ješprenj, a namesto tega so vagon zaprli in kmalu je vlak odpeljal. Bili smo bogatejši za veliko razočaranje.

Vlak je vozil. Postajali smo vedno bolj pobiti, žalostni in jezni. Niti kritizirali nismo postopka z nami. Vdali smo se v usodo in naša opravila so bila: spanje, stikanje, obisk latrine, malo molitve ali preklinjanja, tudi oboje. Obisk latrine je postal vedno pogostejši, ker je krvava driska zgrabila vse. Na smrad smo kar pozabili. Tolažil sem sotrpine s tem, da mora biti naš cilj blizu, saj je oni v civilu rekel »Morgen Darnica alles gut«, kar pomeni »Jutri Darnica vse dobro«. Žal smo se pa čez čas že vsi zavedali — čeprav smo izgubili pregled nad časom — da je »jutri« že davno minil. Vlak pa je vozil dalje. Sredi dopoldneva drugega dneva po odhodu iz Vinice se je vlak ustavil na veliki postaji. Odprli so vagon in nam ukazali, da izstopimo. Nihče ni kričal na nas. Vojaki pa so kazali s prstom: »Tam voda«. Tekli smo tja. Bilo je vsaj 100 m dolgo korito, v katero je tekla voda. Napili smo se in umili, čeprav ne obrisali. Drugi so med tem opravili svojo potrebo kar čepe, ker latrin nam ni nihče pokazal. Večkrat se mi je povrnila v sanjah slika: velika postaja, za več tržaških glavnih trgov, po njej pa razstresene stotine vojnih ujetnikov, ki čepe opravljajo svojo veliko potrebo. Vsi in v vseh vagonih smo imeli krvavo drisko. V nekaterih vagonih — na

čelu vlaka — pa je moralo biti še znatno hujše, kot v našem, ker je mnogo bolničarjev z nosili prenašalo ujetnike na postajo Rdečega križa, ki je bila na koncu glavnega postajnega poslopja. Med tem pa so skupine starejših žensk pometale in prale vagon, za njimi pa jih je bolničar razkuževal z apnenim kloratom.

Nisem iskal, marveč slučajno sem opazil naprso na postajnem poslopju in črkoval: Kiev. Smo torej v Kijevu, v stari ukrajinski metropoli. V duhu sem si sestavil zemljevid Ukrajine, ki pa je ostal v megli. Samo toliko sem se zavedal, da mora biti v bližini velika reka Dnjeper. Bolj jasne in točne slike nisem mogel zgraditi v svojih možganih. Bil sem preveč utrujen, lačen pa niti ne bogve kaj, čeprav nisem mogel zračunati, koliko dni je preteklo, odkar sem pojedel zadnji kosček kruha. In kateri kruh? Bil je tisti kosček, katerega mi je dalo angelsko dekle na stopnicah svoje hiše po onem — če ne peklenem, vsaj vicarskem — nočnem maršu. Hranil sem tisti kosček kruha najprej za spomin, potem kot zdravilo, končno pa kot skrajno rezervo, katero sem pogoltno končal, obrnjen v kot na svojem ležišču. Drugi so končali svoje zalogice vsaj pol dneva prej.

Izgledalo je, da so vsi vagoni razkuženi. V gruclah smo stali vsak poleg svojega vagona in čakali. Na kaj...? Mislili smo pač, da nas povedejo h kakšnim kuhinjam in nam razdelijo kaj toplega. In res. Stražarji so nam kazali v smer, kjer so bili prostori Rdečega križa ter govorili »tam kipjatok!« Če bi bili Srbi, bi jim bili plačali milo za drago, kot so oni za vsak nič

spomnili nas na naše matere z »maté tvoju j...«. Kaj nam bo služil tvoj kipjatok, če pa nimamo ne čaja ne sladkorja in ne kruha. Nekaj je pa le bilo takih optimistov, ki so mislili da bodo kaj dobili, in so šli h kotlom za kipjatok, a so se razočarani vrnili. Med temi sem bil tudi jaz.

V Darnici

Obupni videz našega položaja pa se je kmalu razjasnil. H gruči vsakega vagona se je priključil negovan mladenič s plavordečim trakom na rokavu. Lepo nas je pozdravil z »maucta«. To pa je kot češki, sem si mislil. In res, vprašal nas je, če zna kdo češki. Najprej se ni oglasil nihče, potem pa sem se jaz oglasil, češ da razumem češki, a da govorim bolj slabo. Z mojim znanjem pa je bil kar zadovoljen in me je vprašal, kje sem se naučil. Povedal sem, da sem mnogo občeval s Čehi na Dunaju. Rekel mi je, da mu bom pomagal sestaviti osebno listino vsakega posameznika in je rekel, da je najbolje, če kar začnemo. Do odhoda vlaka da je še več kot pol ure. Povedal je, da se odpeljemo v Darnico — razmestitveno taborišče — ki je takoj onkraj reke Dnjeper, in da bomo čez kakšno uro že tam. Povedal sem mu, v kakšnem stanju smo, da imamo krvavo grižo, da smo umazani, strahovito utrujeni in lačni. Odgovoril je, da v zadnjih dneh marsikaj ni v redu, ker prihajajo ogromne mase ujetnikov, a da bo on za nas poskrbel, kolikor bo šlo, takoj, čim pridemo v Darnico, kamor nas bo spremljal. Seveda udobnosti zaenkrat ne bo. »Sedaj pa začnimo in sicer kar pri tebi kolega, ker tudi jaz sem visokošolec na vseučilišču v Pragi. Tudi jaz sem bil ujetnik, a sedaj sem že napol naturaliziran Rus. Takih nas je več in sedaj pomagamo oblastem, ker drugače bi bil še večji nered kot je. Začnimo!«

(Dalje)

Pokristjanjenje Slovencev

(Nadaljevanje s 3. strani)

drugemu, tujemu ljudstvu, ampak je videl v panonskih Slovencih še vedno del enotnega slovenskega ljudstva. Presenetljivo je, da so slovenski zgodovinarji to čisto prezrli, čeprav je tako očitno. Jasno je, da so storili to samo zaradi tega, ker so umetno in shematično razdelili Slovence na južne, severne in vzhodne in togo prišteli posamezne narode k tej ali oni skupini, ne da bi dopustili kake prehode in izjeme. Pri tem pa so se dali voditi bolj po geografskih in političnih teorijah (npr. po teoriji »ilirstva« in »jugoslovanstva«) kakor po ugotovitvah zgodovinske in jezikovne znanosti.

Povezanost med Slovenci, Slovaki in Čehi pa dokazuje še več drugih dejstev, med drugim to, da sta imeli karantanska in panonska slovenska kneževina zveze izključno samo na sever, nikoli pa na jug, razen v primeru Ljudevita Posavskega, ki pa je tudi imel svojo kneževino v današnji Slavoniji. Že njeno ime pa kaže, da je spadala prvotno najbrž etnično prav tako k slovensko-slovaško-panonskemu etničnemu prostoru. Tako so se karantanski Slovenci kar nekam samoposebi razumljivo povezali s Samovo državo v nekako konfederativno enoto, pri čemer so ohranili svojo kneževino (in ta se je kot edina državna tvorba ohranila tudi po razpadu Samove države). Vse kaže, da so

bili tedaj bolj povezani celo s polabskimi Slovani kakor s svojimi hrvaškimi sosedi na jugu, ker niti eno samo zgodovinsko poročilo ne navaja kakega stika s temi.

Dalje izpričuje sorodnost med Slovenci in Slovaki-Moravani tudi dejstvo, da se je škof Me'od iz Moravske podal h knezu Koclju, prav tako nekako samoobsebi razumljivo. Če bi bilo šlo za čisto tuje ljudstvo in tujega kneza, bi bil gotovo bolj hladno sprejet, ali pa bi sam ne bil iskal tam gostoljubja, ko je moral bežati. Tudi jezikovno ni bilo, kot kaže, prav nobenih težav, nasprotno. Metod si je v najkrajšem času pridobil večje število učencev, ki so ga celo spremljali v Rim, kot prvi znani slovenski rimski romarji.

In še tretje dejstvo potrjuje domnevo, da so prišli Slovenci v Karantanijo in v večji del drugih slovenskih pokrajin s severovzhoda, namreč dejstvo, da so jih imenovali Nemci »Windi«, »Wendi«, »Windische«, kakor sicer samo druge severne Slovence, nikoli pa ne južnih Slovanov. V njih so torej videli enako slovansko pleme kakor v Čehih, polabskih Slovanih in v Slovaki.

Nadaljnji dokaz je v tem, da so imenovali Slovenci svoje utrdbe »grade«, kot so jih imenovali severni Slovani, niso pa poznali tega izraza balkanski Slovani.

(Dalje)

ŠPORTNI PREGLED

LEPE TEKME NA SVETOVNEM
NOGOMETNEM PRVENSTVU

Po sedmem tekmovalnem dnevu svetovnega nogometnega prvenstva, to je po dokončanih eliminacijskih tekmah v vseh štirih skupinah, je stanje naslednje:

Anglija - Urugvaj 0-0
Francija - Mehika 1-1
Urugvaj - Francija 2-1
Anglija - Mehika 2-0
Urugvaj - Mehika 0-0
Anglija - Francija 2-0

Nemčija - Švica 5-0
Argentina - Španija 2-1
Španija - Švica 2-1
Argentina - Nemčija 0-0
Argentina - Švica 2-0
Nemčija - Španija 2-1

Brazilijska - Bolgarska 2-0
Portugalska - Madžarska 3-1
Madžarska - Brazilijska 3-1
Portugalska - Bolgarska 3-0
Portugalska - Brazilijska 3-1
Madžarska - Bolgarska 3-1

Sovjetska zveza - Severna Koreja 3-0
Italija - Čile 2-0
Čile - Severna Koreja 1-1
Rusija - Italija 1-0
Severna Koreja - Italija 1-0
Sovjetska zveza - Čile 2-1

LESTVICE

I. skupina

Anglija	3	2	1	0	4	0	5
Urugvaj	3	1	2	0	2	1	4
Mehika	3	0	2	1	1	3	2
Francija	3	0	1	2	2	5	1

II. skupina

Nemčija	3	2	1	0	7	1	5
Argentina	3	2	1	0	4	1	5
Španija	3	1	0	2	4	4	2
Švica	3	0	0	3	1	9	0

III. skupina

Portugalska	3	3	0	0	9	2	6
Madžarska	3	2	0	1	7	5	4
Brazilijska	3	1	0	2	4	7	2
Bolgarijska	3	0	0	3	1	8	0

IV. skupina

Sovjetska zveza	3	3	0	0	6	1	6
Severna Koreja	3	1	1	1	2	4	3
Italija	3	1	0	2	2	2	2
Čile	3	0	1	2	2	5	1

ČETRTINE FINALA

Za četrtfinalne tekme se je torej klasificiralo naslednjih osem moštev:

Skupina A: Velika Britanija in Urugvaj; skupina B: Zahodna Nemčija in Argentina; skupina C: Portugalska in Madžarska; skupina D: Sovjetska zveza in Severna Koreja.

Zadnji dan ni prinesel presenečenj.

Prve štiri tekme med moštvoma bodo v soboto, 23. t. m., med štirimi preostalimi 25. in 26. t. m. v Liverpoolu in v Londonu, finalna tekma za prvo mesto pa bo 30. t. m. v Londonu.

V soboto 23. t. m.:

London: Anglija-Argentina

Sheffield: Z. Nemčija-Urugvaj

Sunderland: SZ-Madžarska

Liverpool: Portugalska-Sev. Koreja

DOSEDANJE TEKME

Lahko se reče, da so bile vse dosedanje tekme na resnično kvalitetni ravni in da se moštva borijo, kolikor največ morejo. Najlepša tekma doslej je bila nedvomno med Brazilijo in Madžarsko, v kateri je madžarsko moštvo proti pričakovanju napravilo konec brazilskim upom na tretje svetovno prvenstvo. Četudi je vse kazalo, da je za Madžare svetovno prvenstvo končano, ker so izgubili tekmo s Portugalsko, se niso vdali in so se pogumno vrgli v boj s slavnimi nasprotniki. In pokazalo se je, da tudi v športu pogum veliko

zaleže. In s pogumom je tudi sreča. Zmagali so in obenem zaigrali nepozabno tekmo, ki bo vsem, ki so jo videli bodisi na igrišču ali po televiziji, še dolga leta ostala v spominu. Bila je napeta kot najbolj napeta drama, od prvega do zadnjega hipa. Pokazala je, kaj more biti pravi nogomet.

Italijansko moštvo pa je pripravilo svojemu občinstvu dva zelo mrzla tuša. Najhujši je bil drugi: poraz od Korejcev, iz katerih se je italijanski športni tisk prej ves čas norčeval kot iz nekeke Pepelke, ki je zašla na veselico bogatašev. Nauk iz tega? Lahko ga snovna vsak: nikoli podcenjevati nasprotnika, nikoli pa se tudi ne dati psihično premagati od njega. Italijanom pa se nedvomno maščuje tudi preveliko razvajanje nogometašev in zlasti zvezdnštvo, posebno pa kult »tujcev«. V vsakem moštvo prve lige je kak tujec, kateremu morajo vsi streči in ki velja za nenadomestljiv stebler moštva. Kadar morajo potem italijanski nogometaši nastopiti sami, imajo kljub svojemu velikemu tehničnemu znanju in športnim kvaliteta občeutek, da jim nekaj manjka in da kot moštvo niso popolni. To jim jemlje zaupanje vase. In rezultat tega nezaupanja vase smo videli. Italija je eliminirana s svetovnega prvenstva in eliminirala jo je prav Pepelka.

Pri vsem tem pa nekateri pozabljajo, da je nogomet samo — igra.

Iz Trsta

USODA LADJEDELNICE SV. MARKA

Usoda ladjedelnice Sv. Marka v Trstu še vedno ni odločena. Gotovo je le, da v primeru, če jo bodo ohranili, tega ne bodo storili iz gospodarskih, ampak iz političnih razlogov, na pritisk tržaške javnosti. Kot vse kaže, vodstvo skupine IRI vztraja pri svojem načrtu modernizacije in osredotočenja italijanske ladjedelniške industrije, v kateri naj bi ne bilo več mesta za kronično deficitna podjetja. Pri tem se prof. Petrilli ne ozira na nobene druge kot samo na tržno-gospodarske razloge. V tem je dosleden, ker je tudi jasno, da načrt, ki je izdelan samo po kriterijih gospodarnosti, ne more poznati kompromisov, s katerimi bi se odrekel svojemu najvažnejšemu načelu.

Po drugi strani pa bi pomenila izguba ladjedelnice Sv. Marka hud udarec ne toliko za delavce v njej, katerim je zagotovljena zaposlitev v novi tovarni, ki naj bi jo nadomestila, ampak za desetine drugih podjetij in obrtnikov, s tisoči delavcev in nameščencev, ki imajo zdaj važen vir dohodkov v delu in dobavah za ladjedelnico. Tu se bo izguba ladjedelnice najhuje poznala v gospodarskem in socialnem pogledu. Zato je razumljivo, da v teh krogih s strahom mislijo na možnost, da bi bila ladjedelnica odpravljena.

Slišati je, da nameravajo prirediti sindikati v kratkem novo splošno stavko, o kateri pa je dvomljivo, da bo kaj zalegla, ker predstavlja sredstvo pritiska, ne pa prepričevanja, in rešitev, sprejeta pod pritiskom, pač ne bi bila najbolj gospodarska in premišljena. Konstruktivnejša se zdi pobuda tržaške trgovinske zbornice, ki je sestavila skupino strokovnjakov, da bi preučili to vprašanje. Ta skupina izdeluje zdaj predloge za ohranitev ladjedelnice, tako da bi bilo to tudi gospodarsko utemeljeno.

RAZPISI IN TEČAJI

Tržaška občina je razpisala natečaj za namestitev 16-ih mestnih redarjev.

Pogoji so naslednji: Nižja srednja šola, starost od 21 do 30 let ter višina vsaj 170 cm.

Finančno nadzorništvo v Trstu je razpisalo javni natečaj za 270 mest pomočnika tehničnega operaterja odseka za neposredne davke ter za 31 mest tehničnega operaterja odseka za posredne davke in pristojbine.

Pri središču za poklicno izobrazbo INAPLI v Trstu, ulica Giarizzole 22, je vpisovanje v dnevne in večerne tečaje za električarje, radiotehniške in varilce. Tečaji se bodo pričeli 1. oktobra.

ŽENA IN DOM

Za poletne večere med počitnicami

Vsakoletni problem, ko se odpravljamo na dopust, je tale: kaj vzeti s seboj, poleg neobhodnih športnih potrebščin, da ne bomo v zadregi ob misli na kak bolj svečan večer.

Poletje, in še posebno počitnice, so čas za lahke in vesele obleke iz šifona in organdija. Geometrični liki, veliki rožasti vzorci v živih pastelnih barvah, pa tudi brilantne enotne barve so aktualne in samo izbirati je treba. Kar zadeva kroj oblek, so letos v modi plišjeji, tunike s kimono rokavi, naborki, pa tudi rahlo oprijemajoče se obleke.

Ce ste majhne postave, se odločite raje za živahne pastelne barve; obleke naj dopolnjujejo ostale pritlikline vedno v prav tako živahnih barvah, recimo v rožnati, sinji, rumeni ali »beige« barvi. Črno barvo prepustite blondinkam in ženskam, ki so visoke nad 160 centimetrov.

Ce ste pa visoke, vam bosta pristajali modra in bela barva ter lamé tkanine. Pritikline pa naj bi v tem primeru dopolnjevale obleko v klasič-

nih kombinacijah: belo in črno, črno in zlato, belo in srebrno, belo in sinje.

Naslednji problem je, kako zložiti v kovček obleko iz šifona ali svile, ko pa vemo, da se te tkanine tako zelo mečkajo, da nas spreleti groza, ko jih potegnemo iz kovčka. Tudi to nevšečnost lahko odpravimo. Predno obleko položite v kovček, natlačite krilo in tudi rokave z zelo mehkim in tankim papirjem. Če pa bi vseeno potegnile na dan zmečkano obleko, potem natočite v kopalno kad vrelo vodo in obesite obleko nad paro, pa se bo sama od sebe zlikala.

O dišavah smo že govorile, vendar naj vam ponovim še enkrat: če vzamete poleti v roke parfem, naj bo to samo zvečer. Če je vaš običajni parfem svež, to je tak, ki s toploto ne postane težak, ga lahko uporabljate tudi poleti. Če pa je vonj cvetličan, to se pravi, da ima parfem duh po vijolicah, hiacintih, šmarnicah in podobno, ga spravite v predal, kjer naj počaka hladne dni, ter si hitro kupite svežo kolinsko vodo.

MARTINA

■ 2 ■

ROKA

GUY DE MAUPASSANT

(Prevedel F. J.)

Toda moj pogled je pritegnila čudna stvar sredi širokega panela. Na štirikotnem kosu rdečega žameta je bil pribit črn predmet. Ko sem se mu približal, sem odkril, da je bila roka, človeška roka. Ne belo in značilno okostje roke, ampak črna izsušena roka, z rumenimi členki, z golimi mišicami in s sledmi stare krvi na njih, krvi, ki se je zdela kot luskinine na kosteh, ki so bile ostro presekane približno pri sredini lakti, kakor z udarcem sekire. Okrog zapestja tega gnusnega uda je bila ovita ogromna železna veriga, na drugem koncu pa pritrjena na steno z obročem, ki je bil dovolj močan, da bi zadržal slona.

»Kaj je to?« sem vprašal.

Anglež je mirno odgovoril:

»Pripadala je mojemu najhujšemu sovražniku. Prinesel sem jo s seboj iz Amerike. Odsekana je bilo s sabljo, potem stolčena z ostrim kamnom, nato pa se je osem dni sušila na soncu. Oh, to je bilo prav dobro zame.«

Dotaknil sem se tega človeškega ostanka, ki je moral pripadati pravemu velikanu. Prsti so bili nenavadno dolgi in prepleteni z debelimi kitami, ki so držale skupaj koščke kože. To zdrobljeno roko je bilo v resnici strašno pogledati. Človek je moral nehote pomisliti, da se more tako maščevati le divjak.

»Ta mož je moral biti zelo močan,« sem rekel.

Anglež je prijazno odgovoril:

»Res je, toda jaz sem bil močnejši kot on. Jaz sem zakoval to verigo okrog nje, da ga drži pri miru.«

Mislil sem, da se šali, in sem rekel:

»Veriga zdaj ne koristi več, ker roka ne more uiti.«

Sir John Rowell pa je resno odvrnil:

»Vedno hoče uiti, zato je veriga potrebna.«

Naglo, vprašujoče sem ga pogledal in pomislil: »Ali je blazen ali pa je to le neprimerna šala?« Toda njegov obraz je ostal neprediren, miren in prijazen. Začel sem govoriti o drugih stvareh in občudoval puške. Vendar pa sem pri tem opazil tri nabite revolverje, nastavljene na pohoštvo, kot da bi živel ta človek v stalnem strahu pred napadom.

Se mnogokrat sem po tistem prišel k njemu; potem pa nekaj časa nisem šel. Navadili smo se na njegovo navzočnost in postali brezbrizni zanj.

Tako je minilo celo leto. Tedaj pa me je nekega jutra ob koncu novembra prebudil moj sluga z naznanilom, da so ponoči umorili Sira Johna Rowella.

Pol ure nato sem stopil v Angleževo hišo skupaj z glavnim sodnim komisarjem in policijskim kapitanom. Sluga je ves obupan jokal pri vratih. V začetku sem njega sumil, toda potem sem odkril, da je bil nedolžen.

Krivca ni bilo mogoče nikoli najti.

Ko smo stopili v sprejemnico Sira Johna, sem opazil njegovo truplo, ki je ležalo stegnjeno na hrbtu sredi sobe. Njegov jopič je bil raztrgan; en rokav je bil sko-

raj odtrgan in očitno je bilo, da je prišlo do strašnega boja.

Anglež je bil zadavljen! Njegov grozotno črn in zatečen obraz je izražal grozen strah; med zobmi je nekaj tiščal in njegov tihnik, na katerem je bilo opaziti pet lukenj, kakor da bi bile napravljene s koničastim železom, je bil krvav.

Prišel je tudi zdravnik. Natančno je preiskal odtise prstov v mesu in izrekel čudne besede, da se zdi, da ga je zadavil kak okostnjak.

Kar mraz me je spreletel po hrbtu in ozrl sem se na mesto, kjer sem bil videl strašno, izsušeno roko. Zdaj je ni bilo več tam. Veriga je bila pretrgana in je visela s stene.

Potem sem se nagnil nad mrtveca in odkril v njegovih ustih kos enega od prstov izginule roke. Presekali, ali bolje odgriznil ga je točno pri drugem členku.

Potem so poskusili najti sledi o morivcu, vendar niso mogli ničesar najti. Nobena vrata niso bila vlomljena, nobeno okno odprto in noben kos pohištva premaknjen. Oba psa čuvaja na dvorišču nista niti zalajala.

Njegov sluga je izpovedal, da se mu je zdel njegov gospodar že mesec dni razburjen. Prejel je mnogo pisem in jih takoj sežgal. Pogosto je jezno zagrabil palico in začel kot blazen tolči z njo po tisti izsušeni roki, ki je bila pritrjena na zid in ki je izginila, ne da bi kdo vedel kako, v hipu, ko se je dogodil zločin.

Spat je hodil pozno in se skrbno zaklepal. Vedno je nosil pri sebi orožje. Ponoči je pogosto govoril, kakor bi se s kom prepiral. Toda tisto noč ni bilo ničesar slišati in šele zjutraj, ko je hotel sluga

odpreti v sprejemnici okna, je našel Sira Johna umorjenega. On ni nikogar sumil.

Jaz sem sporočil vse, kar sem vedel o smrti Sira Johna, sodniji in policiji, ki sta natančno preiskali ves otok. Vendar nista ničesar odkrili.

Neke noči — bilo je kake tri mesece po zločinu — pa sem imel hude sanje. Zdelo se mi je, da vidim tisto strašno roko, kako kot kak škorpion ali pajek leze po mojih zastorih in stenah. Trikrat sem se vzdramil in trikrat spet zaspal ter vsakokrat spet zagledal tisto gnusno roko, kako teka okrog po sobi, premikajoč prste kakor kremplje.

Naslednji dan pa so mi jo prinesli. Našli so jo na pokopališču na grobu, v katerem je bil pokopan Sir John Rowell; pokopali so ga bili namreč kar v Ajacciu, ker ni bilo mogoče ugotoviti, odkod je bil doma in kje živi njegova družina. Na roki pa je manjkalo kazalec.

To je moja zgodba, spoštovane gospe. Več o tistem ne vem.

Gospe so bile vse prestrašene in blede ter so se tresle. Ena izmed njih je zakričala:

»Toda to še ni konec, kajti manjka razlaga! Ne bomo mogle spati, če nam ne poveste, kaj je bil po vašem vzrok vsega tistega.«

Sodnik se je resno nasmehnil in odgovoril:

»Oh, gotovo imate prav, gospe, toda to bi pregnalo vse vaše grozne sanje. Jaz namreč samo mislim, da zakoniti lastnik roke ni bil mrtev in da se je prišel maščevati s tisto roko, ki mu je še ostala. Toda nikoli nisem mogel ugotoviti, kako je to storil.«

Ena izmed žensk je zamrmrala:

»Ne, tako ni moglo biti.«

In preiskovalni sodnik je s tihim nasmehom zaključil:

»Saj sem vam že v začetku dejal, da vas moja razlaga ne bo zadovoljila.«

KONEC

Srajca in birokracija

Moskovski vladni dnevnik »Izvestja« prinaša tudi članke v obliki pisem bralcev. Pred nedavnim mu je poslal tudi neki državljani A. Kopnjev pismo, ki v hudomušni obliki graja počasno uradovanje v Moskvi. Takole piše:

Zgodba se je začela v maju prejšnjega leta. Mestna pralnica št. 14 mi je pri sprejemnem okencu sporočila, da se je moja srajca izgubila. Na moje ugovore je uradnica odgovorila, naj napišem vlogo, da se škoda povrne. Po enem mesecu sem se oglasil v pralnici in sem prejel odgovor, da je moja vloga že vpisana v seznamu pritožb. Julija so mi odgovorili, da vodstvo podjetja že proučuje mojo pritožbo. V avgustu so mi dali upanje, da bo zadeva kmalu rešena. Minil je zopet en mesec in uradnica mi je svetovala, naj sam telefoniram ravnatelju. Res mi je ta v septembru odgovoril, da mi bodo dostavili odškodnino po pošti.

Novembra se je stvar nekam premaknila. Pošta mi je sporočila, da imam za izgubljeno srajco nakazane tri rublje in 65 kopejk. Na poštne uradu so me pa sumljivo pogledali. Nakazilo se je glasilo na ime A. Koptjev, v osebni izkaznici pa imam napisano A. Kopnjev.

Teci zopet v pralnico! Potolažili so me, da bodo nakazilo popravili, naj grem domov in malo počakam. V decembru so mi res poslali sporočilo, da so ime pravilno zapisali. Podpisi, pečati, vse je bilo v redu. Na pošti so se mi pa smejali, ker so tiste tri rublje vrnili pralnici številka 14. Zdaj smo že januarja 1966. Postrani sem zvedel, da je pralnica nakazala denar za izgubljeno srajco plačilnemu oddelku podjetja.

Na izplačilo odškodnine za tisto oprano in zgubljeno srajco pa čakam že deseti mesec, ker uradni konjiček svetega Birokracija prepočasi teče.

Pa ni samo v Moskvi tako.

STARI BANKOVCI

Uradni list objavlja odlok zakladnega ministrstva, da bodo stari bankovci po 500 lir veljavno krožili v denarnem prometu še do 30. septembra tega leta. Banca d'Italia pa jih bo sprejemala še do konca leta v zamenjavo.

V obtok bodo pa menda prišli še to letoje novi bankovci z majhno in priročno obliko. Še vedno pa se opaža veliko pomanjkanje drobiža po 100 in po 50 lir.